

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตการศึกษา การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ที่เน้นตัวบท แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ ขอบเขตด้านเนื้อหาและขอบเขตด้านข้อมูล

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา มีดังนี้

1.1.1 เรียนรู้หลักและวิธีการสอนคุณธรรมจริยธรรมจากวรรณกรรมท้องถิ่นภาคใต้ชุด วรรณกรรมทักษิณ: วรรณกรรมคัดสรร การวิเคราะห์ส่วนนี้ผู้วิจัยจะเน้นวิเคราะห์หลักคุณธรรมจริยธรรมของตัวละครเอกที่ชื่อตรงกับชื่อเรื่องเป็นหลักเพื่อดูว่าตัวละครมีหลักคุณธรรมจริยธรรมด้านใดบ้าง และผู้แต่งวรรณกรรมทั้ง 13 เรื่องมีวิธีการสอนคุณธรรมจริยธรรมอย่างไรหรือมีวิธีการใดที่ช่วยให้ผู้อ่านเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมของตัวละครได้เด่นชัดยิ่งขึ้น

1.1.2 เปรียบเทียบหลักคุณธรรมจริยธรรมจากวรรณกรรมท้องถิ่นภาคใต้ชุด วรรณกรรมทักษิณ: วรรณกรรมคัดสรรกับหน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่ หลักคุณธรรมจริยธรรมตามแนวพระบรมราโชวาทในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หลักคุณธรรมจริยธรรมของรัฐบาลตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 และหลักคุณธรรมจริยธรรมตามนโยบายของมหาวิทยาลัยทักษิณ พ.ศ. 2555-2556 เพื่อตอบคำถามที่ว่าหลักคุณธรรมจริยธรรมจากวรรณกรรมสอดคล้องกับแนวคิดคุณธรรมจริยธรรมทางสังคมหรือไม่ อย่างไร และตอบสมมติฐานที่ว่าหลักคุณธรรมจริยธรรมจากวรรณกรรมสอดคล้องกับแนวคิดคุณธรรมจริยธรรมทางสังคมเป็นอย่างไร โดยมีการนำเสนอหลักคุณธรรมจริยธรรมที่หลากหลาย เช่น ความมีน้ำใจ ความเสียสละ และความสุภาพ ดังนั้น ก่อนที่จะเปรียบเทียบกันนี้ ผู้วิจัยจะประมวลแนวคิดด้านคุณธรรมจริยธรรมของหน่วยงานต่าง ๆ ให้อยู่ในทิศทางเดียวกันก่อน เพื่อง่ายต่อการเปรียบเทียบต่อไป

1.1.3 จัดกิจกรรมเพื่อให้นิสิตมีส่วนร่วมในการการศึกษาการถอดบทเรียนจากประสบการณ์การวิเคราะห์วิจารณ์วรรณกรรมท้องถิ่นภาคใต้ ชุด วรรณกรรมทักษิณ: วรรณกรรมคัดสรร ประเภทนิทานคำกาศที่มีเนื้อหาสอนคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 13 เรื่อง

1.1.4 ประเมินความรู้ความเข้าใจด้านคุณธรรมจริยธรรมของนิสิตจากการตอบแบบสอบถามหลังจากที่ได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้หลักคุณธรรมจริยธรรมของหน่วยงานต่าง ๆ และจากการฝึกถอดบทเรียนจากวรรณกรรมเพื่อดูว่านิสิตมีความรู้ความเข้าใจมากน้อยเพียงใด

2.2 ขอบเขตด้านข้อมูล

2.2.1 ผู้วิจัยได้กำหนดหลักเกณฑ์เบื้องต้นในการคัดเลือกวรรณกรรมท้องถิ่นภาคใต้ไว้ดังนี้

2.2.2 คัดเลือกวรรณกรรมท้องถิ่นภาคใต้ที่อยู่ในโครงการวิจัยของชวนเพชรแก้วและคณะ ชื่อชุด วรรณกรรมทักษิณ: วรรณกรรมคัดสรร เนื่องจากวรรณกรรมชุดนี้นักวิชาการท้องถิ่นคัดสรรแล้วว่ามีความเหมาะสมสำหรับการศึกษา สำหรับวรรณกรรมชุดนี้พบว่ามีหลายประเภท เช่น วรรณกรรมประเภทสุภาษิตคำสอน บันทึกรุ่น พุทธทำนาย และนิทาน โดยวรรณกรรมประเภทนิทานคำกภาพเป็นกลุ่มวรรณกรรมที่มีทั้งหลักและวิธีการสอนคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมกว่าวรรณกรรมประเภทคำสอนที่เน้นสอนโดยตรงหรือประเภทอื่น ๆ

2.2.2 วรรณกรรมประเภทนิทานคำกภาพที่ปรากฏในชุด วรรณกรรมทักษิณ: วรรณกรรมคัดสรรนั้นมีหลายเรื่อง ผู้วิจัยจึงให้นักวิชาการสาขาวิชาภาษาไทยช่วยพิจารณาคัดกรองเล่มที่เหมาะสมกับเยาวชนไทยมากที่สุด ได้ผลสรุปรวมจำนวน 13 เรื่อง ได้แก่ เรื่อง จันทาคาดคำกภาพย์ วันคารคำกภาพย์ ป้องครกคำกภาพย์ เจ็ดจาคำกภาพย์ นายตันคำกภาพย์ สุทธิกรรมชาดกคำกภาพย์ เต่าทองคำกภาพย์ พระรถเมรีคำกภาพย์ สุนัขินชาดกคำกภาพย์ พระวรวงศ์คำกภาพย์ วรพินธ์คำกภาพย์ พญาหงส์คำกภาพย์ และเสื่อโค ก คำกภาพย์ โดยเน้นศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของตัวละครเอกตามชื่อเรื่องเป็นหลัก เพราะตัวละครที่ปรากฏตามชื่อเรื่องเป็นตัวละครที่ทำหน้าที่เดินเรื่องทั้งเรื่อง มีผลต่อแก่นเรื่องและโครงเรื่อง

2.2.3 นิสิตที่เป็นกลุ่มเป้าหมายคือชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ซึ่งเรียนวิชาวรรณกรรมท้องถิ่นในภาคต้น ปีการศึกษา 2557 จำนวน 42 คน โดยวิชาที่เรียนสอดคล้องกับงานวิจัยหรือสามารถนำมาบูรณาการกับงานวิจัยได้

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. การเรียนรู้หลักและวิธีสอนคุณธรรมจริยธรรมจากวรรณกรรมท้องถิ่นภาคใต้ชุด วรรณกรรมทักษิณ: วรรณกรรมคัดสรร มีขั้นตอนดังนี้

2.1 นำวรรณกรรมท้องถิ่นภาคใต้ ชุด วรรณกรรมทักษิณ: วรรณกรรมคัดสรรตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 13 เรื่องมาอ่านอย่างละเอียด

2.2 วิเคราะห์วรรณกรรมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย สำหรับวิธีการวิเคราะห์เน้นด้านวรรณคดีศึกษา เพื่อศึกษาตัวบทที่กล่าวถึงหลักคำสอนและวิธีการสอนคุณธรรมจริยธรรมในรูปแบบต่าง ๆ โดยบูรณาการจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับด้านนี้

2. การเปรียบเทียบหลักคุณธรรมจริยธรรมในวรรณกรรมท้องถิ่นกับนโยบายตามแนวพระบรมราโชวาทในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานในโอกาสต่าง ๆ ซึ่งเหมาะสมกับนิสิตนักศึกษา นโยบายส่งเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรมของรัฐบาลตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของรัฐบาล ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) และนโยบายส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของมหาวิทยาลัยทักษิณภาคใต้ (พ.ศ. 2555-2556) มีขั้นตอนดังนี้

2.1 สํารวจและคํานวณว่าเอกสาร /บทความ/งานวิจัยที่นำเสนอหลักคุณธรรมจริยธรรมของหน่วยงานข้างต้น ต่อมาก็นำมาอ่านอย่างละเอียดเพื่อพิจารณาว่ามีหลักคุณธรรมจริยธรรมด้านใดบ้างที่คนและสังคมกำลังเห็นประโยชน์หรือเห็นความสำคัญ

2.2 นำแนวคิดคุณธรรมจริยธรรมของหน่วยงานต่าง ๆ มาเปรียบเทียบกับวรรณกรรมท้องถิ่นภาคใต้ ชุด วรรณกรรมทักษิณ: วรรณกรรมคัดสรรเพื่อพิสูจน์ให้เห็นว่าหลักคำสอนในวรรณกรรมแม้จะปรากฏในอดีตแต่ก็สอดคล้องกับสังคมไทยยุคปัจจุบันเป็นอย่างดี

2. การถอดบทเรียนจากประสบการณ์การวิเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นภาคใต้ ชุด วรรณกรรมทักษิณ: วรรณกรรมคัดสรร มีขั้นตอนดังนี้

2.1 พัฒนาความรู้ความเข้าใจให้แก่บัณฑิตเกี่ยวกับแนวคิดคุณธรรมจริยธรรม รวมถึงแนวคิดคุณธรรมจริยธรรมตามนโยบายทางสังคม ต่อมาก็แนะนำวิธีการนำแนวคิดดังกล่าวไปวิเคราะห์ด้วยบท โดยผู้วิจัยจะให้ตัวอย่างการวิเคราะห์ และฝึกนิสิตให้วิเคราะห์วรรณกรรมประเภทนิทานคำกภาพจากหนังสือชุด วรรณกรรมทักษิณ: วรรณกรรมคัดสรร จำนวน 13 เรื่อง ได้แก่ เรื่องจันทาคาดคำกภาพ วันคารคำกภาพ ป้องครกคำกภาพ เจ็ดจาคำกภาพ นายตันคำกภาพ สุทธิกรรมชาดกคำกภาพ เต่าทองคำกภาพ พระรถเมรีคำกภาพ สุปินชาดกคำกภาพ พระวรวงศ์คำกภาพ วรพินธ์คำกภาพ พญาหงส์คำกภาพ และเสื่อโค ก คำกภาพ

2.2 นิสิตถอดบทเรียนจากประสบการณ์การวิเคราะห์วรรณกรรม โดยการถอดบทเรียนในครั้งนี้จะใช้วิธีการเสวนา (Dialogue) ที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสะท้อนมุมมองที่ได้จากการวิเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นตามแนวคิดคุณธรรมจริยธรรม และให้นิสิตร่วมกันสกัดถ้อยคำหรือหาคำสำคัญที่แสดงคุณค่าเชิงบวกด้านคุณธรรมจริยธรรมตามแนวคิดดังกล่าว

4. การประเมินคุณธรรมจริยธรรมของนิสิต เพื่อประเมินว่านิสิตมีความรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรมมากน้อยเพียงใด รู้จริงหรือไม่ ที่สอนมาทั้งหมดได้ผลหรือไม่ มีความรู้ในระดับใดดีกว่ากัน เป็นการยืนยันผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการสอนคุณธรรมจริยธรรม โดยมีขั้นตอนดังนี้

4.1 ให้นิสิตทำแบบทดสอบเรื่องคุณธรรมจริยธรรม โดยจะออกแบบเป็น 2 ส่วน จำนวน 7 ข้อ ส่วนแรก เป็นข้อสอบคำถามเชิงปรนัยจำนวน 6 ข้อ โดยไล่ระดับคำถามจากระดับง่ายสุดไปสู่ระดับยากสุดตามทฤษฎี 6 ชั้นของบลูม ดังนี้ คำถามข้อที่ 1 วัดความรู้ความจำ ข้อที่ 2 วัดความเข้าใจ ข้อที่ 3 วัดการวิเคราะห์ ข้อที่ 4 วัดการประยุกต์ใช้ ข้อที่ 5 วัดการสังเคราะห์ และข้อที่ 6 วัดการประเมินค่า นิสิตที่ตอบคำถามโดยไม่มีข้อบกพร่องได้ 1 คะแนน หากมีข้อบกพร่องได้ 0 คะแนน ส่วนที่ 2 หรือคำถามข้อที่ 7 เป็นข้อสอบเชิงอัตนัยหรือคำถามเชิงบูรณาการ ผู้วิจัยจะออกข้อสอบจำนวน 1 ข้อ โดยนำนิทานจำนวน 1 เรื่องมาถามนิสิตเพื่อทดสอบศักยภาพด้านการบูรณาการความรู้ความคิดของนิสิตว่าอยู่ในระดับขั้นใด หากตอบคำถามได้เพียงขั้นที่ 1 (ระดับความรู้) ได้ 1 คะแนน หากตอบไล่ระดับไปจนถึงขั้นที่ 2 (ระดับความเข้าใจ) ได้ 2 คะแนน หรือหากตอบไล่ระดับไปจนถึงขั้นที่ 6 (ระดับประเมินค่า) ได้ 6 คะแนน ต่อมาก็ดูภาพรวมว่านิสิตมีความรู้ความเข้าใจส่วนใดมากที่สุด เพราะเหตุใด ดังตาราง

ตารางที่ 3 แสดงการวัดและการประเมินผลผู้เรียน

ลำดับที่	ข้อที่ 1 ความรู้	ข้อที่ 2 เข้าใจ	ข้อที่ 3 วิเคราะห์	ข้อที่ 4 ประยุกต์ใช้	ข้อที่ 5 สังเคราะห์	ข้อที่ 6 ประเมินค่า	ข้อที่ 7 บูรณาการ
คะแนน	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(6)
1							
2							
3							
4							
5							
ฯลฯ							
รวม							
ค่าเฉลี่ย							

9. นำผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์การวิจัยมาจัดระบบ สังเคราะห์เรียบเรียง และเสนอในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์

10. นำเสนอร่างรายงานการวิจัย รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ และเขียนบทความวิชาการเพื่อเผยแพร่ในวารสารทางวิชาการที่มีมาตรฐานและระบบ Peer review